

Slovenski dom

Stev. 161.

V Ljubljani, torek 19. julija 1938.

Leto III

Sijajna zmaga slovenskih fantov v Franciji

Na mednarodnih katoliških telovadnih tekmah v Bloisu pod pokroviteljstvom predsednika francoske republike sta naša Hvale in Varšek zasedla prvi mesti v desetero in peteroboju

Ljubljana, 19. julija.

V času, ko smo še vsi pod vtisom velikih mednarodnih telovadnih in športnih manifestacij ob mladinskem taboru konec junija, nas je včeraj nenadno spet razveselila novica, da so slovenski fantje spet enkrat zmagali v tujini, na vročih tleh, kjer so se v boju izurjenih teles merili najboljši zastopniki raznih narodov.

Francoska katoliška telovadna zveza, F. G. S. P. F. (Fédération gymnastique et sportive des Patronats de France), največja telovadna in športna organizacija v Franciji je letos priredila svoje vsakoletne velike tekme v mestu Blois, 400 članov in članic te organizacije se je pred kratkim udeležilo našega tabora v Ljubljani. Žal, da Francozom za njihovo prireditev nismo mogli vrtniti obiska v enaki meri.

Brzjavka o zmagi

Pretekli teden je na tekme v Blois odpotovalo naše zastopstvo, v katerem so trije odlični tekmovalci: Mednarodnika Joža Hvale in Ivo Varšek ter mladi Karel Janež iz tekmovalne vrste ZFO. Še preden so ti naši fantje dali dobro glas od sebe, kako so potovali, je prišla včeraj brzjavka z veseljem, skoraj neverjetnim sporočilom in povedala tole:

Blois, 18. julija. Zmagovalec v mednarodnem deseteroboju je Ivan Varšek, zmagovalec v mednarodnem peteroboju seniorjev Jožef Hvale, zlato svetinjo v mednarodnem deseteroboju si je priboril Karel Janež.

V najvažnejši tekmovalni panogi, v tekmovalstvu za mednarodno prvenstvo posameznikov v deseteroboju je zmagal Vičar Ivo Varšek in dokazal, da je kvaliteta stopnja naših telovadcev izredna. Tudi v peteroboju za seniorje so naši zasedli prvo mesto, saj je v tej disciplini zmagal Jožef Hvale. Prav dobro se je odrezal tudi izredno nadarjeni mladi tekmovalci Janež Karel, ki je v mednarodnem deseteroboju dobil zlato medaljo (médaile d'or). Deseterboj, kakor tudi peterboj sta dve tekmovalni disciplini, v katerih tekmovalci nastopajo v telovadnih in lahkoatletskih točkah.

Francoski minister vabi naše fante

Na to največjo letošnjo telovadno in športno prireditev v Franciji so bili slovenski fantje kot zastopniki Jugoslavije že pred časom vabljani, ker je po potovanju v Blois združeno z velikimi stroški, kakršnih športna in telovadna organizacija, ki mora shajati samo z zasebnimi sredstvi, ne zmore, so naši fantje v začetku vabilo odklonili. Toda Francozom je bilo izredno veliko na tem, da se prireditve udeležijo tudi jugoslovanski tekmovalci. Da je to res, priča pismo našim telovadcem, ki ga je poleg uradnega povabila poslal ZFO, senator in bivši zunanji minister v Chau-tempsovi vladi Paul Boncour, ki je senator bloiškega okrožja. Paul Boncour je v častnem predsedništvu bloiške prireditve. Čeprav politično pripada socialistom, je vendar zastavljal ves svoj vpliv in s svojimi posredovanji omogočil našim tekmovalcem udeležbo na tej mednarodni gimnastični reviji, kar je pač lep dokaz za francosko politično strpnost in zrelost.

Veličasten sprejem v Franciji

Včeraj so naši tekmovalci poslali prvo poročilo o sprejemu, katerega so bili deležni v Franciji.

Blois, 16. julija.

Danes so dospeli semkaj tekmovalci naše ZFO Hvale Jože, Janež Karel in Varšek Ivan. Z njimi je kot spremljevalec prišel tudi inž. Neřima. Mesto jim je napravilo sprejem, kakršnega še niso doživeli, še manj pričakovali. Pri sprejemu so bili navzoči poveljniki mesta polkovnik Faylau; podpolkovnik Brouce, ki je vrhovni vodja vse telesne vzgoje za pokrajino Loire-et-Chère. Brouce je bil val po vojni 6 mesecev v Ljubljani in je ohranil najlepše spomine nanjo. Poleg teh so bili navzoči župan mesta Blois g. Reibel z občinskimi svetniki, glavni tajnik mednarodne zveze katol. telovadcev g. Thibaudeau in drugi. Častni predsednik vse prireditve je predsednik republike gosp. Lebrun. Poleg njega pa so v častnem odboru prireditve vsi vidnejši odličniki Francije. Na pozdravne nagovore je odgovoril inž. Neřina. Pri sprejemu so bili navzoči tudi mnogi domačini, ki so se udeležili mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani in niso mogli prehaliti sprejema Francozov v Ljubljani, poteka tabora, spreveda, zanimivosti in sploh ljubeznivosti, ki so jih doživeli v Ljubljani. Opazili smo, da je naš tabor v Ljubljani neverjetno mnogo storil za priljubljenost Jugoslavije v Franciji.

S kolodvora smo se v spremstvu vseh imenovanih odličnikov peljali na Stadion (4 km iz mesta), kjer so se bile tekme med posameznimi družinami in v lahki atletiki.

Obisk madžarskih politikov v Rimu:

Za sodelovanje med Italijo, Madžarsko in podonavskimi državami

Rim, 19. julija. Včeraj zjutraj so v Rimu nadvse slovesno sprejeli predsednika madžarske vlade Imredea ter zunanjega ministra Kanya. Sprejema se je udeležil Mussolini z zunanjim ministrom grofom Ciano in številnimi drugimi odličniki, civilnimi in vojaškimi odličniki. Rimsko prebivalstvo je madžarske državnikove viharne pozdravljalo, vse pot od postaje do njunega bivališča.

Predsednik madžarske vlade in zunanji minister sta včeraj popoldne imela prve razgovore z zunanjim ministrom Ciano. O razgovorih bo izšlo uradno po-

50.000 Francozov pozdravlja prihod naših tekmovalcev

Pred prihodom na Stadion so tamkaj razglasili naš prihod po mikrofoni. Takoj pri vstopu nas je pozdravila godba s posebno fanfaro, 50.000 glava množica pa nas je s solzami v očeh kot prijatelje Francije sprejela z nepopisnim veseljem in navdušenjem. Našo državno zastavo so poljubovali in ji izkazovali čast. Peljali so nas takoj na glavno tribuno, nas — kakor je skoraj povsod običaj — fotografirali s ostalimi odličniki. Ker smo bili od dolgega potovanja precej utrujeni, so nas še pogostili s pristnim šampanjcem in prigrizkom, nakar smo se podali takoj na stanovanje v deklški internat St. Hilaire, ki je v sredini mesta.

Ulice po mestu so prepletene z venci in rožami, vse izložbe so umetniško okrašene s francoskimi, belgijskimi in našimi državnimi zastavami.

Umrla je romunska kraljica Marija

mati naše kraljice Marije in grške kraljice Elizabete

Bukarešta, 19. julija. Uradno poročajo: Romunska kraljica-mati Marija je umrla v gradu Pelisor pri Sinaji ob 17.48. Ob smrti uri so bili pri njej: njen sin romunski kralj Karol, hčerka knežinja Elizabeta, vnuk prestolonaslednik Mihael, predsednik vlade patriarh Miron in štirje zdravniki, ki so pokojno kraljico zdravili.

Kraljica-mati je predsmrtno dopotovala iz Nemčije, kjer se je zdravila v Lamannovem sanatoriju pri Dresdenu.

Pokojna kraljica Marija je bila angleškega pokolenja, vnučinja velike kraljice Viktorije. Spadala je med zadnje vladarske osebnosti, ki so igrale pomembno vlogo v svetovni vojni. Rodila se je 1875, ter se je z 18 let poročila s poznejšim romunskim kraljem Ferdinandom. V politiki svoje države je zlasti med vojnimi igrami veliko vlogo in je po njeni zaslugi Romunija ostala v taboru Francije in Anglije. Kot vladarica je v svoji državi uživala velik ugled, v mednarodnem svetu pa slovi kot pisateljica. Napisala je več romanov, ki so prevedeni na vse svetovne jezike, najzanimivejša njena knjiga pa nosi naslov »Zgodovina mojega življenja«. Pokojna kraljica je pisala pod umetniškim imenom Carmen Sylva. Bila je članica raznih

videti je, da si trgovci kar tekmujejo, kdo bo lepše okrasil svojo izložbo. S hiš vihra na tisoče in tisoče zastav sodelujočih narodov. Krasni so slavoloki z alegoričnimi slikami in skupine zastav, ki so zataknjene za ščite, ki nosijo grb francoske republike.

Popoldne smo se predstavili raznim oblastem, zvečer pa smo z Belgijci odšli v sprevedu na grob neznanega vojaka, kjer smo položili v imenu ZFO krasen venec. Odkritih glav je meščanstvo pozdravljalo in poljubljalo našo državno zastavo. Zvečer je bila Belgijcem in nam na čast prirejena razsvetljava in umetni ogenj, kakršnega pri nas ne premoremo.

Našim fantom k uspehu v Franciji iz vsega srca čestitamo mi in vsa ogromna množica, ki jih je obkroževala že ob taboru v Ljubljani in ki ve ceniti njihov uspeh, saj so na francoskih tleh zmagali nad Francozi, ki so v Ljubljani zasedli vsa prva mesta.

domačih in tujih umetniških ustanov ter združenj. Vladarsko delo in zasluže pokojne kraljice bo znala pravilno oceniti šele zgodovina.

Njeno osebno življenje je bilo zlasti v zadnjih 20 letih nepretrgana vrsta težav in nesreč. Za sovjetske revolucije so bili številni njeni sorodniki pomorjeni v sovjetski Rusiji. Nenadna smrt ji je prežgodaj ugrabila soproga kralja Ferdinanda. Veliko skrbi so ji prizadevale politične težave v zvezi z nastopom sina kralja Karola. Višek žalosti je njeno življenje doseglo, ko je bil 1934 v Marseillesu zverineko umorjen naš kralj Aleksander I., soprogo njene druge hčerke Marije. Zadnji dve leti pa jo je mučila huda in malo poznana bolezen na jetrih, za katero še nimajo zdravila. Skušali so ji pomagati najslavnejši svetovni specialisti, ki pa niso mogli ustaviti zavratne bolezni.

Tрупlo pokojne kraljice-mati bo po njeni želji pokopano v gradu Curtea, okrog 100 km od Bukareste, kjer počiva tudi njen sopro, pokojni kralj Ferdinand.

Ob njeni smrti žalujejo tri države: Jugoslavija, Romunija in Grčija. Naše ljudstvo izreka kraljici Mariji, svoji vladarici in hčerki pokojne kraljice najgloblje sožalje!

Utrjevanje francosko-angleškega prijateljstva v nevarnih sedanjih dneh:

Angleška kraljeva dvojica je odpotovala na obisk v Francijo

London, 19. julija. Kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta sta danes ob 9 zjutraj odpotovala na uradni obisk v Francijo, ki naj potrdi neomajno prijateljstvo med Francijo in Anglijo, zlasti v sedanjih težkih časih. Kralj in kraljica sta se iz buckinghamske palače odpeljala na postajo Victoria med stotisoč glavo množico, ki je tvorila gost špalir od kraljevega gradu do postaje, navdušeno pozdravljala kraljevo dvojico ter manifestirala za prijateljstvo s Francijo. S postaje sta se kralj in kraljica z dvornim vlakom odpeljala do Dovera, kjer sta se ukrcala na svojo jahto, ki je v spremstvu vojne mornarice odpela proti francoski obali. Kraljevo dvojico spremlja zunanji minister lord Halifax s številnimi političnimi in vojaškimi svetovalci, kar da temu potovanju še poseben poudarek.

Jahta angleške kraljeve dvojice bo pristala v francoski bojni luki Boulogne, kjer jo bo pozdravilo celotno francosko brodogradništvo s 101 strelom. Do Boulogne sta se angleško-madžarski vladarji peljali nasproti francoski zunanji minister Bonnet in angleški poslanik v Parizu sir Phips. Uradni sprejem, ki se ga bo udeležil tudi predsednik francoske republike z vlado in vodstvom armade, bo danes popoldne v Parizu. Francoska prestolnica je za to priliko žudovito okrašena, dasi je deževje zadnjih dni precej poškodovalo okrasje na stavbah in po ulicah.

Vse francosko in angleško časopisje poudarja veliki politični pomen tega obiska, ki pomeni odgovor demokratičnim državam Francije in Anglije na jesensko Mussolinijevo potovanje v Berlin. Ta obisk v Pariz je prvo potovanje angleške vladarske dvojice v tujino.

V BERLINU SO NENADNO PRIJELI

znanega narodnosocialističnega pisatelja Wulleja, dolgoletnega Hitlerjevega sodelavca, pisca nestetih bojevitih narodnosocialističnih brošur, kakor »Oboroževanje drugih«, »Prebujena Turčija«, »Flanski boj za avtonomijo«, »Slabosti cesarjev in diktatorjev« itd. Policija je zaplenila tudi vso zalogo njegovih knjig.

Da so izbrali za to potovanje prav Francijo, kaže, koliko važnost polaga Anglija na čim tesnejše politično in vojaško sodelovanje s Francijo.

Listi poudarjajo, da bo ta obisk še močnejše zvezel obe državi. Politični razgovori med anglijskim zunanjim ministrom Halifaxom in francoskim Bonnetom za kraljevega obiska bodo služili temu namenu, čeprav med obiskom ne bo sklenjena nobena posebna politična ali vojaška pogodba. Zunanja ministra si bosta v imenu svojih držav obnovila zagotovila za neomejeno vzajemno pomoč v primeru kake evropske vojne.

Čehoslovaška uradno zavrača laži tučega tiska

Praga, 19. julija. AA. (ČTK). Več tujih poročevalskih agencij je prišlo ponovno vest o nekaterih izrednih vojaških ukrepih na Čehoslovaškem. ČTK je pooblaščen ponovno odločno zanikati vse te vesti. Na vsem čehoslovaškem ozemlju ni bilo nobenih izrednih gibanj, kar je najbolj razvidno iz dejstva, da bi ta gibanja močno ovirala žetev. Kar se tiče vesti DNB, češ da čehoslovaške vojaške oblasti niso dovolile obiska nekaterih krajev v obmejnem ozemlju, pravijo vojni krogi, da prepoved obiskov in sprehodov v utrjenih obmejnih krajih ni noben poseben ukrep, kajti čehoslovaške oblasti so ga izdale iz popolnoma razumljivih razlogov.

Temeljite spremembe pri mariborskem »Večerniku Jutra«

Maribor, 19. julija.

Že daljši čas govore v Mariboru o velikih spremembah, do katerih bo baje prišlo 1. avgusta pri mariborskem »Večerniku«, ki ga dozdaj izdaja ljubljanski »Jutra« kot svoj mariborski popoldnevnik. Zdaj so postale te spremembe že konkretne. Tako smo danes zvedeli, da bo s 1. avgustom prevzel vodstvo mariborskega »Večernika« g. Adolf Ribnikar. List se bo čisto ločil od »Jutra« ter se popolnoma reorganiziral. Dočim izhaja dozdaj na štirih straneh, bo imel v bodoče osem strani ter bo postal čisto nepolitično glasilo. Tudi uredniški in upravniški aparat se bo temeljito spremenil. »Jutra« bo postavilo v Mariboru svojega posebnega dopisnika. O teh spremembah ljudje v Mariboru mnogo govore in si jih seveda tudi vsak po svoje razlaga.

Velika najdišča negorljivega helija, ki ga potrebujejo za polnjenje zračnih ladij, so odkrili v brazilski pokrajini Sao Paulo.

Japonska vlada je zavrnila angleško zahtevo glede svobodne plovbe po reki Jangceju.

Vesti 19. julija

V 33 urah je preletel Atlantsko morje irski letalec Corrigan. Dvignil se je iz Newyorka z letalom starim 9 let, ki ima samo en motor s 175 konjskimi silami. Ko se je spustil v Dublinu na Irskem, so oblasti ugotovile, da nima ne potnega lista, ne dovolil, ne radijskega aparata in da je letel iz Amerike v Evropo samo s pomočjo preproste k-m-pasa. Letalec ni imel pri sebi drugega kakor 15 dolarjev in je izjavil, da je mislil leteti iz Newyorka v Kalifornijo, pa se je v zraku premislil in jo mahnil v Evropo.

Med sovjetskimi in japonskimi vojaškimi poveljstvom na mandžurski meji so se začela pogajanja za poravnavo zadnjih obmejnih incidentov.

Tretje veliko letališče za težke bombnike so začeli delati Angleži v Singapuru, ki je ključ do Daljnega vzhoda.

Glavno ravnateljstvo za plemenska vprašanja so ustanovili pri italijanskem ministertvu.

Potek dogodkov v CSR je treba spremljati z največjo pozornostjo in storiti vse, da ne pride v Evropi do vojne zaradi čehoslovaškega vprašanja. V tem je glavna vsebina pisma, ki sta si jih pisala pred kratkim predsednik angleške vlade Chamberlain in predsednik francoskega ministrskega sveta Deladrier.

27.000 metrov visoko se hoče dvigniti poljski letalec kapitan Burzinski, ki mu že izdelujejo posebne vrste balon, katerega misli napolniti s helijem, če mu ga bodo Združene države prodale.

Velika protestna zborovanja proti preganjanju Judov v Nemčiji so imeli včeraj v Londonu. Na zborovanjih so pobirali prostovoljne prispevke za judovske otroke in je filmski igralec Eddle Cantor sam nabral 17.000 funtov šterlingov.

Japonski olimpijski odbor je poslal Mednarodnemu olimpijskemu odboru brzjavko, v kateri pravi, da ne more prirediti olimpijskih iger leta 1940, ker tega ne dovoli vlada. Pač pa prošjo Japonci, da bi jim Mednarodni olimpijski odbor poveril prireditev iger leta 1944.

Nove odredbe o tisku je izdala madžarska vlada. Odslej bodo smeli izhajati samo tisti listi in poslovalci samo tiste poročevalske agencije, ki bodo imele posebno dovoljenje od predsednika vlade. Za to dovoljenje morajo prositi najpozneje do zadnjega avgusta. Razen tega so morala vsa časopisna podjetja predložiti seznam judovskih uslužbencev, ki jih po novih odredbah ne sme biti več kakor 20 odstotkov.

Zaradi protikršćanske propagande je madžarsko sodišče v Debrecinu obsodilo obrednika dr. Belcezika, velikega duhovnika madžarske nove pogsanske vere.

Mednarodne vojaške motoeklistične tekme bodo v Bruslju.

V nemški industriji, obrti in trgovini je bilo konec junija letos zaposlenih 20 milijonov ljudi, to je nad en milijon več kakor lani.

Francoski poslanik v Tokiu je izročil japonski vladi odgovor na protest zaradi zasedbe otočja Paracelsus.

Belgijski kralj Leopold II. bo jeseni uradno obiskal Francijo.

Iz Moskve poročajo, da so ustrelili poveljnika beloruske vojaške oblasti, generala Bijelova, ki je prišel na to mesto po ustrelitvi svojega prednika, generala Uboreviča. Tega so ustrelili lani z maršalom Tuhačevskim.

Madžarska policija v Budimpešti je spet zaprla nekaj desničarskih propagandistov, ki so delili prepovedane tiskovine.

Madžarski ministrski predsednik Imredy in zunanji minister Kanya bosta uradno obiskala Rim, kjer jima pripravljajo svečan sprejem.

Ob zasedbi pokrajine Aleksandrette po turški vojski prireja turško prebivalstvo kar naprej navdušene sprejeme in svečanosti.

Grška policija v Solunu je prišla 15 mladim komunistov, po večini študentov, ki so organizirali komunistične celice po Solah.

6 rudarjev je zasulo v rovu Holdwign na Westfalskem. Vsi so mrtvi.

Muzej grofa Zeppelina so odprli ob 100 letnici Zeppelinovega rojstva v Friedrichshafenu.

Romanje k svetiščem v nacionalistični Spaniji so organizirali francoski katoličani. Pariški nadškof kardinal Verdier je romarjem ob odhodu poslal spomenico, v kateri pozdravlja njihovo dejanje.

Predsednik Rooseveltu je hotel podati roko neki Lacoste v Oaplandu, a se je tako čudno vedel, da ga je policija prišla pod sumom atentata.

Angleški kralj Jurij VI. je docela ozdravel in včeraj že zapustil posteljo.

Predsednik grške vlade je sprejel zastopstvo naše vojne mornarice, ki je prišlo v Atene na posvet mornariških poveljstev balkanskih držav. Posvetovanja bodo trajala 6 dni.

Angleško letalstvo je pomnožilo svoje sile natančno po obrambnem načrtu brez zastankov, je izjavil letalski minister Wood v angleški poslanski zbornici.

Hitler je sprejel na svojem domu v Berchtesgaden poveljnika generala Russa.

V barcelonskih zaporih so ustrelili 15 ljudi obdoženih, da so vohunili za generala Franca.

Osem in pol ur je že govoril pred zborničnim preiskovalnim odborom angleški vojni minister Hore Belisha, v zadevi poslanca Sandysa, ki je na nedovoljen način dobil v roke važne listine o organizaciji državne obrambe.

22 članov beloruske komunistične stranke so zaprle poljske oblasti v Bjalostoku. Komuniste je vodil neki judovski tehnik, katerega so Angleži izgnali zaradi komunizma iz Palestine.

Uradno glasilo nemškega narodnega socializma »Völkischer Beobachter« napada Anglijo in Francijo zaradi njihovih gospodarskih načrtov v srednji Evropi in na Balkanu in pravi, da bodo ti načrti balkanskim državam samo škodili, češ da je Nemčija edini naravni odjemalec njihovih pridelkov in zaradi tega tudi naravni dobavitelj industrijskih izdelkov za te države.

Francoski zunanji minister Bonnet bo v kratkem obiskal Bolgarijo, če naj verjamemo izjavi francoskega poslanika v Sofiji.

V Rimu so včeraj podpisali več trgovinskih sporazumov med Italijo in Belgijo.

Od tu in tam

Proslava Mačkovega rojstnega dne so v Zagrebu v nedeljo popoldne proslavili z večjo prireditvijo na igrišču športnega kluba »Concordije«. Po poročilih zagrebskih časopisov je prireditvi prisostvovalo 10.000 ljudi. Najprej je bil ogledni nastop pa prizor »Kmečko življenje in kmečka sloga«, ki mu je avtor dr. Maček sam. Sledile so še nekatere točke, pri katerih so sodelovala razna hrvatska pevka društva, gledališki igralci in več godb. Prireditve so zaključili s pesmijo »Lepa naša domovina«.

Veliko zadržno vinsko klet bodo zgradili v Sv. Jani ob Plješivici. Včeraj so blagoslovili temeljni kamen. Za tamkajšnje vinogradnike, ki jih ni malo, pomeni ta akcija velik napredek in velik pomen. Delež so vplačali vsi zadržniki, večjo podporo pa sta naklonila ban savske banovine in kmetijski minister. Obema so se zadržniki z brzojavkami zahvalili.

Političen umor je bil v nedeljo izvršen v Kotarju pri Samoboru. Peter Markušić, ki je veljal v okraju kot strupen »frankovec«, je v prepričljivem predstavljanju krajevne HSS Matijo Tandariča. Markušić je bil hud nasprotnik politike dr. Mačka, češ da je premalo odločna in premalo hrvatska, in bil v sporu s Tandaričem, ki je dosledno zagovarjal dr. Mačka. Ko je bilo v nedeljo v Kotarju prošenje, so se tamkaj znašli tudi Markušić in njegova dva brata. Ko je ta družba trčila na Tandariča, se je vnel preprič zaradi politike, nakar je Peter ustrelil nasprotnika. Morilec je z bratom pobegnil v Zagreb in se zglasil pri nekem zdravniku, kajti zdravniške pomoči je bil potreben on sam, ker je bil od strela ranjen v nogo, njegov brat Zvonko je imel poškodovano nogo, a tretji brat je do bil s kolom po glavi. Na policiji se je akademik zagovarjal, da je bil napaden in da je streljal v nujni obrambi.

Zagrebska policija je razvozljala uganko okrog samonora zagrebskega akademika Mate Radoniča, ki se je bil v Ljubljani vrgel pod tovarni avtomobil. Po listiku, ki ga je Radonič tik pred svojo smrtjo vsilil v roke neki ženski na ulici, se je zvedelo, da je imel pokojni neke znanke v Celju, namreč tri brate Burgerje. Ker je časopisje prineslo ta imena, sta se dva brata Burgerja zglasila na zagrebski policiji in povedala, da je bil Radonič dan pred svojo smrtjo pri njih v Celju in ni vedel povedati, zakaj je prišel. Že takrat so opazili na njem znake duševnega razkroja. Burgerjevi so se z njim poznali iz skupnih študentskih let v Zagrebu. Ko se je vrnil Radonič iz Celja v Ljubljano, si je končal življenje. Kakor vse kaže, so Radoniča strli veliki napori pri učenju, kajti na vsak način je hotel končati svojo študije, ki jih je bil prej nekaj let popolnoma zamenjal.

Izredno svečan sprejem pripravlja Split angleški vojni mornarici ki bo v kratkem obiskala naša pristanišča in ostala v njih mesec dni. Prvikrat se bo zgodilo, da bo priplula v naše vode vsa angleška sredozemska mornarica. Ladje se bodo porazdelile na vsa pristanišča od Kotorja do Crikvenice. Prvi večji del mornarice bo prispel v Split že 22. t. m. na čelu s poveljnikom sredozemske mornarice, v Splitu bo v teh dneh številno svečanosti in prireditve.

Strahovita nevihta je divjala včeraj po raznih krajih Bačke. Po dnevnih silne vročine in sopenice je včeraj nastopilo neurje, kakor ga ljudje že dolgo leta ne pomnijo. Vihar je ruval in lomil drevesa in razkrival strehe hiš. Vse brzojavne zveze so pretrgane. K sreči na polju nevihta ni naredila prevelike škode, ker so kmetje žito že pospravili. Najhujeje je bilo okrog Bačke Palanke. Škoda še ni ocenjena.

Strašna železniška nesreča se je pripetila v bližini železniške postaje Blažuj v Bosni. Kočijaž Džemal Lončarevič je pognal svoj voz, na katerem sta sedela Hanka Majkič in 7 letni sin Asim, preko železniške proge, ker zaradi odprte zapornice ni slutil prihoda katerega vlaka. Takrat pa je pridrvel vlak, se zaletel v voz ter ga zdrobil. Kočijaž je vrglo v stran, enako Majkičevo, a Asima je vrglo naprej na sredo tirov, da ga je lokomotiva ponovno zgrabila, vlekla s seboj kakih 30 m, nato pa butnila zmrcvarjeno truplo v stran. Kočijaž in Asim sta bila takoj mrtva, med tem ko je Majkičeva kazala še znake življenja. Prepeljali so jo v sarajevsko bolnišnico, kjer pa je umrla. Zanimivo je, da se ni nič zgodilo dvema konjema, vpreženima v voz, ker je lokomotiva preklala voz po sredi, ko sta bila konja že onstran tira.

Vpričo gostov se je v noči od nedelje na ponedeljek ustrelil na vrtu kavarnar »Novi Beograd« v Beogradu odvetniški pripravnik Miodrag Lazarevič. Z dvema svojima prijateljema je ponoči popival v raznih kavarnah, dokler niso vsi prišli do »Novega Beograda«. Tu je Lazarevič popil še liter in pol vina, napisal na listič nekaj besed, nato pa potegnil samokres in se ubil. Prisotni gostje niso imeli časa niti posredovati niti kakorkoli preprečiti samomora. Lazarevič je bil silno melanholičen človek, ki ga je vsaka najmanjša stvar potrla. Pravijo, da si je končal življenje zaradi nesrečne ljubezni.

Dobrega prijatelja je smrtno nevarno ranil kmet Vladimir Jevremović iz Požarevca. Vladimir je korakal proti mestu, ko je na poti srečal svojega starega prijatelja kmeta Svetislava Milenkovića. Skupaj sta potovala naprej in se pogovarjala o raznih stvareh. Na nepojasnen način pa je med njima prišlo do spora ter je Jevremović udaril Milenkovića. Ta je udarec vrnil in takoj naprej. Vladimirju je nazadnje priklopila jeza do vrhunca, da je potegnil nož in ga zasadel Svetislavu v roko. Pred nadaljnjimi sunki se je Svetislav umaknil z begom, toda Vladimir ga je dohitel in ga dvakrat silovito sunil v hrbet. Svetislav je padel na tla, Vladimir pa je pobegnil. Rane so težke in ni verjetno, da bi Svetislav ostal pri življenju.

Cene bencina v vsej državi bodo morale biti enake s cenami v Beogradu. Tako odreja novi pravilnik o nadzorstvu in ureditvi prodajnih cen mešanice bencina z alkoholom v zvezi z znižanjem uvozne carine na surovo nafto za industrijske čistilnice v naši državi. Cene, enake belgradskim, bodo morale veljati v vseh sedežih banovin, v sedežih trgovskih zbornic in v drugih krajih, glede katerih se bo sklenil dogovor z industrijskimi čistilnicami. Le v krajih, ki so oddaljeni od teh središč, bo cena nekoliko višja, za toliko, kolikor znašajo prevozni stroški od središč.

Na zverinski način sta dva eigana ubila vinogradnika Pade Plavišića iz Šajkovačkega sv. Ivana pri Titelu. Pade je prišel v svoj vinograd, ko sta predenj skočila dva eigana s sekirami v rokah in ga brez besede začela klestiti z ostrinami sekire. Ko sta ga do smrti pobila, sta pobegnili. Ljudem se je čudno zdelo, da eigana brata Miloš in Dušan Knežević bežita skozi vas. Poklicali so orožnike, ki so ubežnika prijeli. Eigana sta povedala, da sta ubila Pade zaradi preprirov okrog koščka zemlje.

Izredni občni zbor savinjske SPD

Živahna razprava o nakupu Planinskega doma pod Tovstom

Celje, 16. julija 1938.

V petek zvečer so se zbrali v mali dvorani Narodnega doma planinci Savinjske podružnice SPD v Celju. Ze sam izredni občni zbor, ki ga je sklicala uprava Savinjske podružnice SPD, je pomenil, da se bo sklepalo o perečem vprašanju, ki ga uprava sama ne more rešiti in je zato sklicala članstvo. Predsednik je konstatiral sklepčnost izrednega občnega zbora ter lakoj prešel na glavno točko programa o nakupu novega poslopja Celjske kočice ali Planinskega doma pod Tovstom. V kratkem je podčrtal važnost te turistične točke posebno za turistično mesto Celje iz tujsko-prometnih vidikov. Poslopje Planinskega doma stoji sredi prostornih gozdov nad Staro Celjsko kočico in je v surovem stanju, že dogotovljeno. Mestna občina je začela pogajanja s Higieniskim zavodom, da bi ta dom uredil za namene narodnega zdravja, predvsem, da bi bil ta dom zavetišče in okrevališče za dijake srednjih in meščanskih šol. Zato je na vse načine skušala, da bi dosegla uresničitev sklepov raznih konferenc, ki jih ni bilo malo. 7. julija je bila na mestnem poglavarstvu seja turistovskega odbora, kjer se je ponovno sklepalo o prodaji novega poslopja planinskega doma pod Tovstom. Predsednik mestne občine g. Alojzij Mihelčič je na seji poročal, da bo Higieniski zavod kupil poslopje ter da je pri ministarstvu v Beogradu interveniral za potrebno hišpotekarno posojilo. Ministarstvo je po izjavi predsednika mestne občine g. Alojzija Mihelčiča obljubilo ter tudi nakazalo 600.000 din, s katerimi bo Higieniski zavod kupil Dom na Rakitni in novo poslopje na Celjski koči. Na seji je bilo sklenjeno, da se še enkrat ponudi Savinjski podružnici SPD nakup novega poslopja. Mestna občina je stavila dru-

žtvu končen predlog ter dala rok do 22. t. m., da se zadeva končno uredi. Ponudba mestne občine temelji na teh postavkah: Kupna cena novega poslopja v surovem stanju znaša 150.000 din, od katerih je 50.000 din takoj plačljivih, ostalih 100.000 din pa v obrokih v dobi 20 let. Ako bi Savinjska podružnica opustila poslovanje v tem Domu, zapade zopet celjski mestni občini, mestna občina pa bi uredila cesto na Celjsko kočico, napeljala vodo, elektriko, iz mestnih gozdov pa bi dala drva po režijski ceni ter nudila pri nadaljnjem zidanju gramoz. — O tej ponudbi je bil govor na sinočnji skupščini. Debatna je bila zelo živahna. Vse zborovanje pa je izgledalo bolj politično zborovanje, kritiziranje sedanje občinske uprave ter celo grožnje za bližnjo bodočnost. Padali so predlogi za predlogom, vendar do končnega sklepa dolgo ni prišlo. Eni so bili za to, da se pogodba za nakup novega poslopja sprejme ter se občini pošlje definitivni predlog, drugi pa so zopet poudarjali, da se poslopje na Celjski koči ne bo rentiralo, da bo SPD moralo riskirati za poslopje okoli 600.000 din, zaradi česar bo zanemarjalo druge postojanke, češ, da je ta Dom predvsem potreben za revnejše sloje, ki ne morejo v planine in gredo ob pustih dneh na bližnje hribe v okolico.

Po enurni debati je bil stavljen definitivni predlog: Savinjska podružnica SPD v Celju načelno pristane na ponudbo mestne občine celjske, glede podrobnosti pa pooblašča upravo društva, da presodi in sklene pogodbo. V ponudbi mestne občine pa morajo odpasti vse druge točke, ki jih je navedla mestna občina v zadnji ponudbi. Predsednik je dal predlog na glasovanje, zanj je glasovalo 27 članov, 8 proti, nekaj pa se jih je glasovanja vzdržalo.

Bombni napad na Kamnik

Velike gasilske vaje kamniške gasilske čete

Preteklo nedeljo so bile velike gasilske orodne vaje kamniške gasilske čupe, pri katerih je sodelovalo 10 gasilskih čet, to je one, ki so v neposredni bližini Kamnika.

Okrog trideset na tri popoldne je bil zamišljen velik bombni napad na mesto Kamnik, pri katerem so s silno učinkovitostjo bombniki »razdelili« tovarno g. Ant. Knafliča. Točno ob treh je dala sirena tukajšnje smodnišnice znak velikega požara v mestu. Pri vseh vhodih v mesto so drville skupaj čete s svojim uglašeno discipliniranim moštvom in s svojim gasilskim orodjem, ki so pohvalno sledile vsem poveljem poveljnika požarne vaje in župa. podstarešine g. Homarja T., da priskočijo v pomoč Kamniku in njegovim prebivalcem.

Z rekordno naglico je zabrnelo vseh 11 motorov in že je bila voda v ceveh; v kratkem presledku pa je tudi že voda bruhala na vsa ogrožena poslopja. V gospodarskem poslopiju g. Kolmana pa je bil prirejen zasilen lazaret in ambulanta za event. ponesrečence in ranjence.

Celoten potek vaje je iz Malega gradu zasledoval župni starešina g. Štebe Anton, poveljnik mesta polkov. g. Panovič M. v spremstvu častnikov, predsednik Županske zveze in mestni župan g. Novak N., zdravni. nadsvetnik g. dr. J. Polec, banki svetnik g. dr. Fr. Vidic in velika množica kamniškega prebivalstva ter nekaj predstavnikov gasilskih čet.

Ko je bila celotna gasilska armada v najstrastnejšem delu, sta se pojavila na razvalinah tudi starešina gasilske enote dravske banovine gg. dr. Kodre Anton in tajnik Fr. Mežek.

Okrog 4. ure je bila vaja zaključena, nakar je bil ogled in kontrola vseh brigad. Po dovršeni kontroli so se vse čete formirale za odhod, nakar je bil pod vodstvom župnega podstarešine g. Homarja T. v pozdrav župnemu starešini g. Štebetu in ostalim gostom pozdravni mimohod, med katerim je pod vodstvom kapeln. g. Fr. Vidmarja igrala priznana kamniška mestna godba, nato pa

je bil na glavnem trgu razhod vseh gasilskih čet. S to vajo je bila vsej naši javnosti nazorno podana ogromna slika discipliniranosti in prave smiselnosti na polju reševanja domov in samarijanskega dela.

Iz športne krošnje

Zadnje priprave za državno plavalno prvenstvo. V soboto in v nedeljo, 23. in 24. julija, bo v Ljubljani državno plavalno prvenstvo poedincev. Za to državno prvenstvo vlada med vsemi klubi, zlasti med provincijskimi klubi, veliko zanimanje, vendar Jadrani in Jug dosedaj nista še prijavila svojih tekmovalcev. Največ tekmovalcev je prijavila do sedaj sušačka Viktorija.

Poleg tega bodo na tem državnem prvenstvu nastopili, kakor posnemamo po zagrebskih listih, tudi ZPK in Maraton iz Zagreba, dalje klubi iz Novega Sada, Vršaca in Beograda. Zlasti se opaža v zadnjem času veliko zanimanje za plavanje, ki postaja vedno bolj popularno.

Plavalno prvenstvo v Ljubljani bo torej izredno zanimivo in to tem bolj, ker bo to prvenstvo obenem izločilno tekmovanje za sestavo naše državne reprezentance, ki bo konec meseca nastopila proti plavalni reprezentanci Italije na Bledu in ki bo šla na evropsko plavalno prvenstvo v London.

Te dni bodo namreč tudi Italijani končno doleteli svojo plavalno reprezentanco, ki bo nastopila proti Jugoslaviji na Bledu. Italijani mnogo računajo na svojo reprezentanco ter mislijo tudi na zmago.

Za waterpolo pridejo predvsem v poštev igralci dubrovniškega »Juga«, ki so že na poti v Ljubljano.

Razstava Petra Loboda se nadaljuje čez nedeljo 24. julija. Razstava D. Inkiostrja je ustavljena.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	Temperatura	Relativna vlažnost	Veter	Pada-vine
	sto stanje	v C°	%	(smernost, jakost)	m/m
Ljubljana	763	25,4	17,0	82	10
Maribor	762,5	24,8	12,0	80	10
Zagreb	763,0	27,0	13,0	90	6
Belgrad	761,2	28,0	16,0	90	3
Sarajevo	763,0	24,0	13,0	90	6
Vis	760,1	25,0	23,0	80	4
Split	759,8	34,0	23,0	40	6
Kumbar	758,3	28,0	23,0	80	0
Rab	761,3	27,0	22,0	60	5
Dnevno	758,3	28,0	25,0	80	0

Vremenska napoved: Spremenljivo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo iz noči do 10.5 popoldna oblačno, nakar se je nekoliko zjasnilo in je posijalo sonce, ostalo pa je večinoma oblačno do 12.30. Ob 12.40 se je popolnoma pooblačilo in je v sredi mesta ca 10 minut precej močno deževalo. Ob 14 je pričelo grmeti, nato pa se je ulila ploha, ki je trajala skoro četrt ure. Ob 16 je oblačnost nekoliko upadla, ob 17 pa se je zopet pooblačilo in tako ostalo v noč.

Koledar

Torek, 19. julija: Vincencij Pavelski
Sreda, 20. julija: Elija, prerok.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Cesta 29, oktobra 31 (Rimska cesta).

Zupan dr. Jure Adlešič zaradi počitnic ne bo sprejemal strank do 31. avgusta. Nujne zadeve je treba predložiti pisмено.

Praznik sv. Vincencija Pavelskega. Danes, na praznik sv. Vincencija Pavelskega, je zvečer ob pol 8 v cerkvi Srca Jezusovega pridiga, po pridigi slovesni blagoslov. Vsi člani in članice karitativnih društev se nujno vabijo, da se pobožnosti v največjem številu udeležijo. — Karitativna zveza.

Umetnostno zgodovinsko društvo priredi v sredo 20. julija ob osmih izlet v Gornji grad. Sv. Frančišek, Nazarje in Novo Štifo. Zbirališče: Kongresni trg. Zglasiti se je do torka popoldne ob 5 v trgovini Podkrajskega na Jurčičevem trgu. Avtobus 25 dni.

Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekcije Ljubljana, priredi za svoje člane in vpeljene goste ogled stavbe Mayer v četrtek 21. t. m. s sestankom ob 16 pred stavbo.

Pred dnevi se je na pobudo dramatika Ivana Mraka ustanovila »Mrakova igralska skupina« s cilji, ki jih je Mrak že črtal. Nova skupina bo nastopila javno jeseni z Mrakovo novo tragedijo »Grohar«.

Slovski družina. Dne 3. avgusta bo imela Slovski družba svoj redni letni občni zbor. Dnevni red: I. Ob 9 bo v cerkvi oo. frančiškanov v Ljubljani sv. maša, pri kateri bo pelo učitelstvo. Pevec in pevke vabimo, da pridejo že ob 8 k pevski vaji. II. Po sv. maši bo v frančiškanski dvorani zborovanje po naslednjem dnevnem redu: 1. Predsednikov pozdrav in otvoritev. 2. Poročilo odbora: tajnika, blagajnika, urednika, knjižničarja. 3. Poročilo preglednikov. 4. Poročilo odsekov. 5. Poročila podružnic. 6. Predlogi, ki morajo biti po § IX., točki 16., vsaj tri dni pred obnim zborom v rokah odbora. 7. Izprememba pravil. 8. Volitve: volitev predsednika in odbora. 9. Slučajnosti. — Vse člane in članice vabimo k udeležbi. Dobrodošli tudi vsi naši prijatelji in somišljeniki. Po obnem zboru pa imamo izlet na Brezje, kamor tudi letos pohitimo prosit Marijo za blagoslov vsemu našem delu in prizadevanju. Odbor.

Bodočnost, št. 6—7. Izšla je dvojna številka glasila naših katoliških nameščenecv. Kot vedno prinaša tudi v tej številki lepe in aktualne članke. Naj navedemo nekaj naslovov: Po taboru, Krščanski socializem (mnenje dr. Aleša Ušeničnika), Občni zbor TBPD (Martelanc), Pred volitvami v Pokojniški zavod, Socialno vprašanje in mi (Smersu), Pravice ob porodu, O novelizaciji obrtnega zakona, Zahteve zavarovalnega uradništva, Kam vodi pot človeštva?, Socialni obraz Jugoslavije, Zavarovanje organizacij, Važna razsodba i. dr.

Glasilo našega Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv Slovenije zasluži vso pohvalo in mislimo, da ne bi smelo biti slovenskega nameščenca, ki ne čita tega svojega glasila. Bodočnost se naroča pri upravi v Ljubljani, Čopova ulica 1 (ZZD).

Vsem vojnim invalidom, državnim in samoupravnim uslužbencem aktivnim in vpokojenim

Za novi invalidski zakon potrebujemo točen pregled — statistiko vse državnih in samoupravnih uslužbencev, vseh državnih in samoupravnih upokojencev, vseh bivših aktivnih častnikov.

Hočemo namreč, da se v zakonu vsem tem vojnim invalidom prištejejo leta invalidnosti v pokojnino. Zato naj se najpozneje do 20. avgusta t. l. zglase vsi prizadeti vojni invalidi, — to so, ponavljamo vsi državni in samoupravni uslužbeni in upokojenci, ter bivši aktivni častniki, — pri naših krajevnih odborih Združenja vojnih invalidov (če je morda za katerega krajevni odbor od rok, lahko sporoči tudi Oblastnemu odboru v Ljubljano) in dajo točne sledeče podatke: Ime in priimek, kraj, pošta, kakšen nameščenec (državni ali samoupravni), položaj, s katerim je bil upokojen. Pri častnikih vojaški čin kot aktiven in sedanj v pokoju, odstotne nesposobnosti, družinsko stanje. Ali je stopil v državno ali samoupravno službo kot invalid, ali je dobil službo ne glede na invalidnost.

Tisti, ki niso priznani po zakonu od leta 1929, a so bili priznani po zakonu od leta 1925, naj navedejo številko in datum sklepa razsodbe, odstotne invalidnosti in zakaj niso priznani po zakonu iz leta 1929.

Poudarjamo, te podatke moramo imeti točno navedene in najpozneje do 20. avgusta 1938. Kdor jih ne bo dal, naj potem pripiše posledice samemu sebi.

Oblastni odbor Združenja vojnih invalidov v Ljubljani.

Zahtevajte povsod naš list!

Dotrpela je moja predobra, skrbna mama, gospa

Slavka Šavnik

roj. Kavčič

vdova lekarnarja

Nepozabno pokojnico bomo spremili na njeni poslednji poti v sredo, dne 20. julija ob 17 iz domače hiše na farno pokopališče v Kranju.

Prosimo tihega sožalja.

Kranj, dne 19. julija 1938.

Sin Bogdan in ostalo sorodstvo

Brez posebnega obvestila.

Mednarodne brigade - jedro republikanske vojske v Španiji

Rdeči prostovoljci počasi le spoznavajo, da se žrtvujejo zaman

Včeraj sta potekli dve leti, odkar je v Španiji izbruhnila sedanja državljanska vojna. Kdor je zasledoval prve začetke tega bratovornega klanja med takimi nacionalističnimi in republikanskimi Španci, je bil gotovo prepričan, da bo te vojne mnogo prej konec, kot šele v dveh letih ali še celo pozneje, saj je general Franco v nekaj mesecih etal s svojo vojsko pred Madridom ter celo že zavzel nekatera predmestja. Odpor republikanov, ki so se tako povečali — ne morda toliko zaradi moči republikanskih Spancev samih, kot pa zaradi tuje pomoči iz rdeče Sovjetije, da je general Franco moral zavzeti drugo taktiko, namreč zavzeti vse drugo špansko ozemlje prej kot pa središče z Madridom. Saj se mu ga je morda zdela celo škoda, da bi ga spričo takih dragocenosti, po katerih slovi po vsem svetu, z bombami podrl v ruševine. Zdi se pa na drugi strani tudi to, da bi bilo te španske vojne že zdavnaj konec, če ne bi tega konca preprečevale tuje države s svojim »vmešavanjem« in »nevmešavanjem«. Za evropsko kupčijo bi bil mir v Španiji celo po dveh letih še vedno prezgoden.

Glavno vprašanje: prostovoljci

Vprašanje prostovoljcev v Španiji je zdaj po dveh letih in po tolikih žrtvah osrednja točka, okoli katere se vrte španske stvari po želji velikih evropskih držav. Po zadnjih političnih posvetovanjih so pa prišli do prepričanja, da vojno v Španiji zavlačuje le dejstvo, da se tam bori toliko tujih prostovoljcev. Človek res dobi vtis, kakor da so si druge evropske države izbrale Španijo za pozorišče, na katerem preskušajo svoje moči in jih pri vsem tem prav nič ne ovira dejstvo, da ob tem lahko izkervavi počasi ves španski narod, če pa ravno že ne izkervavi, pa vsaj dobi takšne rane, da jih zlepa ne bo mogel zaceliti. Torej prostovoljci. Evropske velesile so se vsaj deloma zednile v tem, da je treba te prostovoljce poslati nazaj, odkoder so prišli. Določena so tudi že pristanišča, kamor naj jih odpeljejo: za prostovoljce, ki pomagajo republikancem Marseille in London, za nacionalistične pa Genova in Hamburg. Vprašanje umika nacionalističnih prostovoljcev, pravijo, je zelo enostavno. Italija je v dno poudarjala, da se njeni prostovoljci bore v Španiji zato, ker skušajo preprečiti, da bi se tam ne vgnezdil komunizem. Te prostovoljce, spet dalje pravijo, bodo odpeljali iz Španije prav tako z ladjami, kakor so jih prepeljali tja. Italijanski pridejo v Genovo, nemški pa v Hamburg.

Izdajalci naj ne hodijo domov

Mnogo težje pa bo šlo z republikanskimi prostovoljci. V teh vrstah so ljudje takorekoč ekoraj

iz vsega sveta. Dosti je med njimi takšnih, ki so v Španijo prišli proti izrečni prepovedi svojih vlad. Kajti bilo je tedaj še vedno nekaj takšnih vlad, ki so hotele ostati v španskem sporu popolnoma nevtralne. Je res vprašanje, kam s temi ljudmi, od katerih jih je v Španijo prišlo mnogo z namenom, da si ustvarijo boljše življenjske pogoje. Gotovo je tudi to, da jih mnogo njihove države ne bodo hotele več sprejeti domov. To velja posebno za tiste nemške in italijanske prostovoljce, ki so se in se še bore na strani republikanske Španije. Precej Nemcev je namreč ne samo v maroški legiji, pač pa tudi v španskih republikanskih vrstah. Prav tako je tu tudi mnogo Italijanov. Ti Nemci in Italijani se pač ne bodo mogli vrniti v svojo domovino, ker veljajo za izdajalce. Kdo jih bo potem sprejel? Ali naj jih vse prevzame Francija? Sedanja francoska vlada, kakršna je sedanja Daladierova, je svoje stališče do teh prostovoljcev tudi precej spremenila. Anglija bi jih za nekaj časa že sprejela, toda, kaj bo z njimi pozneje? Zdi se, da jim res ne preostaja drugega, kakor to, kar je bilo glede avstrijskih in nemških civilnih beguncev sklenjeno v Evianu, namreč da se izselijo v srednje in južne ameriške države.

Madrid so dve leti držale mednarodne brigade

Prostovoljci v republikanski Španiji so se organizirali v tako imenovanih mednarodnih brigadah. Od prvega začetka španske državljanske vojne so tvorile te brigade jedro republikanske vojske. Republikanska vlada namreč sama ni pokazala nikake organizacijske sposobnosti, ko je general Franco začel z vojno. Te mednarodne brigade so morale tudi ves čas bojev prenašati najtežje breme in vso obrambo. Njihova zasluga je tudi, da general Franco ni že v prvih mesecih po izbruhu vojne popolnoma uspel in zavzel tudi Madrida. Dolgi dve leti so Madrid držale ravno mednarodne brigade.

Po najnovejših podatkih je danes v republikanski vojski pet mednarodnih brigad.

Republikanski Španci se je vsaj deloma posrečilo organizirati svoje moči. Kadar rdeči Španci skušajo za vsako ceno zaustaviti na kakem mestu prodirajočo Francovo vojsko, tedaj pošljejo v prve vrste na bojišče vojaške mednarodne brigade. Sestava teh brigad se je v zadnjih letih precej spremenila. Prej so se v teh brigadah delili prostovoljci po svojih strankarskih organizacijah. Tako so se anarhisti, komunisti in separatisti vedno prizadevali, da bi prišli med svoje ljudi, da se bore na strani njih, ker so se počutili med svojimi ljudmi boljše. Sestavljali so posamezne svoje brigade, če pa to ni bilo mogoče, pa vsaj svoje bataljone in čete. Poleg tega je bilo nekaj vojaških

Model za novi olimpijski Stadion v Belgradu. Načrt je izdelal prof. March (Nemec), ki si je pred nekaj dnevi ogledal tudi ljubljanski Stadion.

oddelkov, ki so imeli že kar anarhistične ali komunistične težnje. Med temi oddelki pa je dostikrat prišlo tudi do raznih trenj in je bilo zato potrebno vpeljati železno disciplino. Disciplina je šele združila vse sestavne dele teh brigad. V glavnem je še ostala razdelitev po posameznih državah, iz katerih so prostovoljci izhajali. To zaradi tega, ker so vojaki povelja v svojem jeziku mogli bolje razumeti.

Podrobnosti o petih brigadah

Te mednarodne brigade v republikanski Španiji se začnajo šteti od enajste naprej. O njih so zdaj znane te podrobnosti: V enajsti brigadi so največini emigranti iz Nemčije, Avstrije in prostovoljci iz nemške Švice. Časnikarji v tej brigadi so po veliki večini tudi Nemci.

Dvanajsti brigadi zapoveduje znani komunist Lukaš. V njej so Italijani in Belgijci. Prvi tvorijo bataljon »Garibaldi«, drugi pa »Francosko-belgijski bataljon«.

Trinajsta brigada je sestavljena iz Poljakov, Čehov in Judov. Poveljuje ji nek bivši poljski viši častnik. To je bila tista nesrečna brigada, ki je vedno imela največje izgube na bojišču. Zato jo je bilo treba vedno neprestano izpopolnjevati.

Na čelu štirinajste brigade stoji francoski častnik Dumont. V njej so sami Francozi. En bataljon se imenuje »Marseillaise«, drugi pa »Andre Marty«.

V zadnji, petnajsti brigadi so zbrani prostovoljci, ki govorijo angleški jezik. To so Angleži, Kanadci in državljani Združenih držav. Brigadi poveljuje bivši češki častnik Topik. Tudi ta brigada je v bojih precej trpela.

Kaj je republikanska vlada obljubila prostovoljcem

V vseh teh brigadah je najmanj polovica častnikov tujcev. Republikanska vlada jim je obljubila, da jih bo vzela po končani vojni v svojo redno vojsko kot aktivne častnike. Vsak, kdor se je leto dni boril v mednarodni brigadi, more dobiti špansko državljanstvo. Vsi prostovoljci, ki bi bili v bojih ranjeni, imajo po dogovoru dalje pravico na pokojnino. Seveda, če bodo tako težko ranjeni, da ne bodo več sposobni za delo. Prostovoljci tujih brigad dobivajo vsak dan 6 do 10 pezet plače. Ker pa je republikanska pežeta silno padla, pomeni ta plača skoraj toliko kot nič.

Vsi prostovoljci so prisegli, da bodo služili do konca vojne. Služba v teh brigadah se smatra za častno. So to udarne čete, ki so pripravljene iti tudi v smrt, če bi bilo potrebno. Kot takšne so se do zdaj tudi izkazale. Zadnje čase pravijo, da v teh brigadah ni več prave discipline, dalje da prihaja vedno manj prostovoljcev v te vrste, poleg tega pa počasi tudi spoznavajo, da se žrtvujejo zaman. Res je težko reči, kaj bo s temi prostovoljci, ko bo vojna v Španiji končana.

Poravnajte naročnino!

Zakaj so Japonci odpovedali olimpijado

Sklep, da se olimpijske igre, ki bi morale biti leta 1940, odpovedo, opravičujejo na Japoncem s tem, da je treba vsa denarna sredstva države porabiti izključno za kitajsko vojno. Prav nič čudno ni, da je ta načelni sklep potrdila tudi japonska vlada na svoji današnji seji. Ni dvoma, da bo odpovedana tudi mednarodna razstava iz istih razlogov. Gospodarske odredbe, ki jih je v zadnjih mesecih izdal finančni minister, so zadale olimpijskim igram usodni udarec, kajti pripravljalni odbor je bil prisiljen znatno zmanjšati proračun za organizacijo teh iger in za reklamo. Prav tako so za odpoved merodajne omejitve, ki se jih mora držati gradbena industrija. Zaradi tega odloka niso mogli pospešiti zgradbe olimpijskega stadiona. Končno je treba tudi vedeti, da so zadnje nedavne poplave povzročile okrog 200 milijonov jenov škode, kar tudi ni bilo brez vpliva na odpoved olimpijade. Glavni argument, ki so ga pristaši prireditve olimpijskih iger zmerom poudarili, je ta, da bi odpoved teh iger zvala v zamejstvu silno mučen vtis. Toda ta argument se je moral umakniti pod težo stvarnosti. Vest o odpovedi olimpijskih iger je tokijsko prebivalstvo disciplinirano sprejelo, čeprav je močno razočarano. Kljub temu pa odločitve tisk ne odobrava enoglasno. List »Niči Niči« ponovno poziva vlado, naj še preiščeta to vprašanje. List poudarja, da sovpadajo olimpijske igre z 2600-letnico ustanovitve japonskega cesarstva, kar bi bila za Japonsko najlepša prilika, da manifestira na sijajen način svojo moč in pozicijo med velikimi silami.

Poskusni pohodi v Parizu pred prihodom angleške kraljeve dvojice, ki stopi danes na francoski tla pri Boulogni.

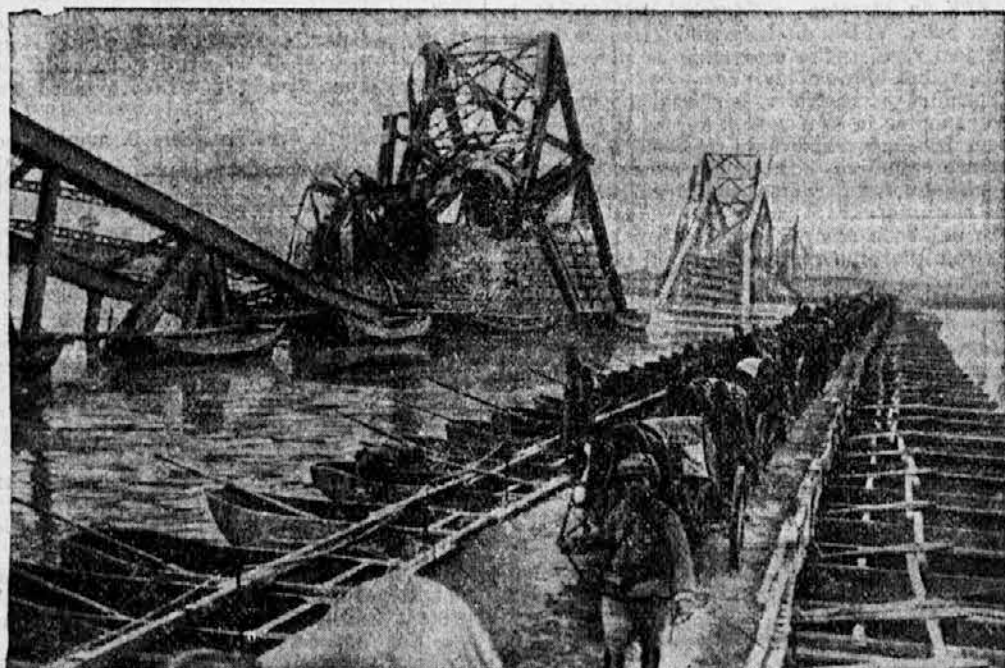
Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 19. junija: 12 Veselo in okroglo (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Pevski koncerti: g. Marjana Rusa, čl. zagr. opere, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura: Skadarsko jezero, njegove lepote in gospodarski pomen (drd. B. Milčević, univ. prof. Belgrad) — 19.50 Deset minut zabave — 20 Edw. German: Nef Gwyn, ples št. 1, 2, 3 (godba granadinske garde) — 20.10 Tintoretto: sv. Miklavž (g. Jože Gregorič) — 20.30 Slovenski vokalni kvintet — 21.15 Sornov šramel — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Mandolinistični kvartet.

Drugi programi

Torek, 19. julija: Belgrad: 20 Simf. konc. (plošče). 21.45 Plošče — Zagreb: 21 Prenoš iz Rima, Donizetti: Linda di Chamounix — 21.45 Varšava: 19.35 Lwow, zabavni konc. — 21.10 Katowice, lahka gl. — 22 Vilno, koncert odlokov iz oper — 22.10 Trije mušketirji, slusna igra — 22.10 Jaz — 22.10 Komorl ork.: Linda di Chamounix, opera, nato ples. gl. — Rim: 21 Komedija, 21.35 Kone, godbe na pihala, 21.35 Ples. gl. — Dunaj: 20.10 Slagertli, 21 Zvočna igra, 22.35 Hamburg, zab. in ples. gl. — 24 Komorna in nar. gl. — Hamburg: 21.20 Mandoline — Köln: 20.30 Veliki ples. večer — München: 20.10 Slusna igra, 21.40 Vaša Prihoda (plošče).

Najdražji kitajski most čez Rumeno reko, ki so ga Kitajci sami porušili, da bi zadržali prodiranje japonskih čet s severne na južno Kitajsko.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Pod rušnato odejo tega griča, ki je bil prav za prav samo nasip iz zemlje, je moralo sploh kar mogoleti živalskih in rastlinskih oblik iz življenja v poganskih časih. Morda so bili tu pokopani bogovi in orjaki, junaki in polbogovi z vsem svojim človeškim in božanskim potomstvom, izpostavljeni otroci neizbrisno lepega in mirnega sna klasičnih časov.

Če je bilo to tako, so zdaj počivali v globoki temi. Z nizkega mramornega stolpa je nad njihovim snom donel cerkveni zvonček in oznanjal z maso, angelovim češčenjem in amemarijo, posočno romanje ur krščanskega časa. Nešteti rodovi so spremljali potek teh ur, ne samo gori v kapeli med molitvijo nun, marveč tudi doli v vinogradih, kjer so kmetje sklanjali ob zvonjenju glave.

Toda kljub miru in pokoju, ki je tako vidno obdajal samostan, je bilo očesu, ki je znalo gledati pod površje stvari, vendar jasno, da so nepokoje sile spreminjanja tudi dovršile svoje navadno delo, čeprav malo tišje in brez teženja, da bi se to delo preveč vidno odražalo v zarezah in presledkih in izpranih obrisih. Samo vedoželjen in malce siten poznavalec stare umetnosti bi bil tu in tam v belih samostanskih zidovih prepoznal ostanke poganskega templja, ali pa se pobavil s koscem preklade, ki je kjerkoli gledala iz zidu, pa takoj spet izginala pod poznejšim stavbarstvom ali pa v obokih starega križnega hodnika. Kakor povsod po tej pokrajini, se je ena reč pretapljala nežno v drugo.

Kraj, kjer se je tekoča pisana časa najjasneje razodevala, je bilo najstarejše notranje dvorišče in križni hodnik čisto sredi samostana. Z nenehnim, muhastim tarnanjem, kakor da se narava sama začenja zaničljivo smehljati, je tu skakal v višino žarek vodometa, čigar vir je bil neznani ali pa vsaj pozabljen.

Nad vodnjakom se je dvigala mogočna platana in z vrhovi mola visoko čez rdečo opeko na samostanski strehi, gledala daleč čez pokrajino do Livorna in na morje. Tam gori je gnezdil roj brnato barvnih golobov, katere so kmetje daleč naokoli s skrivnim praznovornim spoštovanjem krmili in negovali.

Mogočne mahovite korenine drevesa, vse zvozljane in zavite kakor slap ogromnih kač so divje rastle čez rob vodnjaka, se gnetle okrog posode za vodo in se izgubljale v okorelih mišičnatih kitah pod tlakom v rodovitni zemlji griča.

29

Ob vznožju tega prastarega, nespremenljivega drevesa je dolgo stal nad vodnjakom starinski bronasti kip. Bila je to podoba dvojčkov Kastorja in Poluksa. V krščanskih časih je vera kipoma dala drug smisel in pomen in spleta okoli njih legendo, da sta to mali Zvečlihar in njegov brat sv. Janez, oba v detinskih letih. Iz ostankov starega templja so zgradili cerkvico, kapelo Svetih otročičkov in jo posvetili njunemu češčenju.

Pozneje, v časih po Karlu Velikemu se je zgodilo, da so pri kdo ve kateremu roparskemu napadu sv. Janeza odvedli. Bizantinska galerija ga je odpeljala v nepoznane kraje. Potem so kapelo prikrstili in jo začeli imenovati po sv. Jezusku. Kako je kapela svetega Deteta pozneje zrasla v samostan trajnega ugleda, pozneje v sirošnišnico in proti koncu osemnajstega stoletja v samostan za boljše dekleta, vse to je samo zaključno poglavje v spokojni zgodovini tega kraja.

Drevo, vodnjak in bronasti kip so vse čase ostali nespremenjeni. Stebri, ki so nekoč nosili čelo starega templja, so zdaj podpirali notranji samostanski križni hodnik.

Ostale stavbe so se razporejale okrog tega jedra. To je bila zmeda hodnikov in celic, ki so zdaj že povečani, in celice že dolgo stale prazne in kazale stopnje razpadanja in zapuščenosti.

Dekliška šola je bila v novemštem krilu na drugem koncu stavb. Samo kapela je še vedno služila svojemu namenu. Nehali so tudi že s staro navado, da so neveste v noči pred poroko trosile rože v vodo ob vznožju Jezuske.

Notranje dvorišče je zdaj služilo izključno nekaj postarnim seštram, katerih celice so imele vrata sem.

Ni čudno, da je Kontessina tu čutila, da mora biti kar se da tiho, čeprav je doma veselo in razposajeno topotala po hiši v cokoljah. Pod temi oboki, v tem pribežališču starosti in preteklosti je zares gnezdil neporušljiv, brezčasen mir, zelena prevleka iz luči in listne sence, nežnost vsega pokojnega, ki bi jo bil greh motiti.

Glavni vtis, ki ga je človek dobil na tem kraju, je bil vtis neke določene razsvetljave: Drhtelo je in se tekoče lesketalo kakor v mavričnih barvah. Skozi mahajoče listje platane se je cedil nalič listnih senc in svetlega sončnega sija. Ta luč je odsevala iz široke skledke vodnjaka in lila od tam krog in krog čez marmornate stene. Ta igra luči je s kurkom vode, ki je neprenehoma padal v skledo, dajala vsemu prostoru nežno zvonjenje in petje in soj tekočega zlata.

O drevesu in o studencu so že od nekdaj govorili, da imata čudežno moč. Celo gruljenje golobov so nekda imeli za zdravilno, odkar so prišle sem sestre, so na te reči pozabili. Samo voda, ki ji ni nihče poznal izvira, je še naprej padala z zaspanim zvokom v brezčasni zeleni marmornat vodnjak, ki je bil izklesan iz ene same ogromne skale. Zdelo se je, da curek s težavo udarja iz gobastega gobca izprane morske pošasti.

Kdor je iz teme na hodniku stopil v medlo luč na dvorišču, ni v začetku dobro videl ogromnega debela, ker ga je lastna senca zatemnjevala. Pogled na to drevo je vsemu prostoru dajal poseben in čuden značaj. Zdelo se je, da se tu dogaja nekaj vedno enakega, brez razloga in brez smisla.

Za nekaj srečnih trenutkov se je tu morda dogajalo, da so ljudje na tem mestu svet gledali spet čisto s svojimi lastnimi očmi. Bilo je kakor, da so se kot majhni otroci nehoti opotekali v oblačen svet začetka, kjer je snov dobivala najrazličnejše, najčudovitejše oblike in podobe, kakor za igro, kakor za zabavo prebivalcev.

Prav v takem razpoloženju in v tej volji je gledalo na dvorišče dvojce oči, od tam zgoraj, kjer so v primerni višini zabili v zid bruno. Bilo je jutro, kakor jih je veliko. Kontessina je nalahno tekala sem in tja in obešala otroško perilo, ki ga je vprav ozela...

Dvojica oči, o katerih je bilo vprav govora, je bila last fantka, starega nekaj nad leto. Fantek je visel pod enim od obokov na steni. Na zid je bila tam pribita deščica in na njo so obesili fantka v povojih.

Ze se je bil čisto navadil tega, da je tam visel ure in ure. Za njegovo ogorčeno vpitje so se menili tako malo, kakor na lahno tarnanje iz njegovega dolgočasa. Spomnili so se ga samo ob določenih časih, ko so ga sneli z zidu.

Torej se je že zdavnaj naučil, kako brez koristi je vse ugovarjanje v ravnodušnem vesolju iz romajoče luči in sence.

Kljub temu pa mu je svet, v katerega je bil postavljen, dovoljeval čisto znosno življenje. Zdal pa zdaj je čutil primerno notranje zadovoljstvo, to se razume. Treba pa je povedati, da je zaradi kletve, spomina in pričakovanja še kaj malo trpel. Po drugi strani pa se je že zgodaj in v svoje stalno navdušenje naučil opazovati vse, kar se je v dosegu njegovih oči godilo čudovitega.

Ni bil zadovoljen s tem, da je z očmi zasledoval predmet, ki se je gibal, ali pa da bi bil strmel v prazno, marveč mu je oči ravnila in vodila notranja sila, in sicer tako, ker je bilo iz tega mogoče spoznati, da že natančno ve, da je on na dvorišču in ne dvorišče v njem.

V začetku so bile svetlobe in sence še čisto v njem. Ves je bil potopljen vanje. Potem pa se je luč razsvetlila. Malčku, ki je visel na steni, in iz praznote svojega novorojenstva odpiral oči, je tedaj prvič udaril v svet nekak vtis, ki se je družil z občutjem ugodja in radosti.

V začetku so bile v zunanjem svetu zanj same sence, kakor oblaki nad vodami zmede. Potem so se začeli v megli dvigati orjaški trdni obrisi, toda še vedno vsi sivi. Megla sama je bila pegasta. Skupine barv so se kazale in spet izginjale na skrivaj, da ga je jezilo.